

24-02-2021

Forslag til målrettede indsatser, der kan genrejse hotel- og restaurationsbranchen

Dansk turisme og hotel- og restaurationsbranchen er i knæ. Siden marts 2020 har branchen periodevis været helt- og delvist nedlukket som følge af vidtgående corona-restriktioner. Konsekvenserne er tusindvis af tabte arbejdspladser, store underskud og lange udsigter til en normalisering.

Dansk Erhverv opfordrer derfor til, at regeringen og Folketinget hurtigst muligt påbegynder et arbejde med målrettede tiltag, der kan sikre bedre betingelser for, at branchen kan rejse sig, når corona-restriktionerne igen tillader det. Tiltagene skal sikre aktivitet og omsætning i branchen og samtidig bidrage til, at nogle af de strukturelle begrænsninger, som dansk turisme har kæmpet med i mange år, bliver fjernet.

Vi skal bruge tiden fornuftigt, og for at få størst mulig virkning og højest mulig effekt skal tiltagene aftales og tages i brug før verden igen åbner op. Dansk Erhverv foreslår syv konkrete initiativer, der allerede nu kan danne grundlag for en kommende politisk handlingsplan.

Baggrund

Turismen skaber vækst og velstand i Danmark. I 2018 nåede den turismeskabte omsætning op på 132,5 mia. kr. Turismeerhvervet bidrager med at skabe arbejdspladser, som ikke kan flyttes ud af landet. I 2018 var der 169.000 turismeskabte arbejdspladser i Danmark¹.

I 2018 havde de udenlandske turister et forbrug på i alt 57,7 mia. kr., mens de var i Danmark. Deres forbrug er et udtryk for turismens eksportindtægter, og dermed stod turismen samme år for 4,6 pct. af den danske eksport².

Men netop offentliggjorte 2020-tal tegner desværre et helt andet billede. Udenlandske turisternes forbrug i Danmark blev mere end halveret. Halveringen betyder, at vi i 2020 mistede mere end 33 mia. kr. i omsætning fra udenlandske turister³. Erhvervet er sat 20 år tilbage.

Af Dansk Erhvervs medlemsundersøgelse fra januar fremgår det, at knap 52 pct. af virksomhederne inden for oplevelseserhvervene, der primært tæller hotel- og restaurationsbranchen, først forventer en normalisering af omsætningen i løbet af 2022. 11 pct. forventer først en normalisering i løbet af 2023 og knap 4 pct. forventer slet ikke en normalisering af omsætningen frem mod 2025.

Oplevelses- og turismeerhvervene var de første, der blev ramt af restriktioner og nedlukning. Og meget tyder på, at de bliver de sidste, der opnår en normalisering i omsætningen. Hvis branchen, skabelsen af arbejdspladser og dansk økonomi ikke skal kæmpe med eftervirkningerne af pandemien de næste mange år, er der behov for fremsynede og målrettede politiske initiativer, der hjælper nu og her samt sikrer bedre rammevilkår og strukturelle rammer for branchen.

¹ Kilde: VisitDenmark, Turismens økonomiske betydning i Danmark 2018. Bemærk, at disse tal er indsamlet inden corona-krisen og derfor viser situationen inden denne krises indtræden.

² Kilde: VisitDenmark, Turismens økonomiske betydning i Danmark 2018

³ Tallene inkluderer turisternes forbrug på hoteller, restauranter, busser, detailhandel og seværdigheder. Kilde: Dansk Erhverv på baggrund af Danmarks Statistik

Indblik i hotel- og restaurationsbranchens udfordringer

Omsætning. I 2020 mistede hotel- og restaurationsbranchen 21 milliarder kr. i omsætning⁴.

Den samlede omsætning med dansk udstedte betalingskort faldt med 0,9 pct. i 2020. Vi har aldrig tidligere set et årligt faldt i danskernes kortomsætning siden introduktionen af betalingskortet i 1983. Historisk er kortomsætningen under normale forhold steget med ca. 5 pct. om året som følge af den generelle økonomiske vækst.

Faldet i kortomsætningen er meget skævt fordelt på tværs af brancher. I oplevelsesindustrien faldt kortomsætningen med – dybt bekymrende - 36,1 pct. i 2020. Ser man bort fra oplevelsesindustrien, steg den samlede kortomsætningen omvendt med hæderligere 6,1 pct. i forhold til 2019.⁵

Overnatningstal. Nye tal fra Danmarks Statistik og fra Dansk Erhverv giver overblik over katastrofeåret 2020 for hotellerne. Tallene viser en tilbagegang på 49,0 pct. i hotelovernatningerne i 2020.

De udenlandske overnatninger er gået tilbage med 74,5 pct., mens der er registreret et fald i danske gæster på 29,3 procent. Tallene for hele landet er i høj grad præget af udviklingen på det københavnske hotelmarked. I december 2020 havde hotellerne i Danmark 66,3 pct. færre overnatninger end i december 2019. I absolutte tal er det er fald på knap 688.000 overnatninger.

Tal fra Benchmarking Alliance, som Dansk Erhverv har adgang til, viser, at januar 2021 blev endnu en voldsom måned for hotellerne. Belægningsprocenten i januar er gået tilbage med 81,7 procent - det største fald i belægningen siden maj.

Arbejdspladser. 22.000 lønmodtagerjobs gik tabt blandt hoteller og restauranter i perioden februar-december 2020. Det svarer til, at mere end hvert sjette job (fald på 18,2 pct.) i branchen gik tabt i perioden.

Underskud. Coronakrisen har medført, at virksomhederne i branchen over en bred kam har drænet deres egenkapital og mange har opbygget store underskud i 2020. Også 2021 forventes at blive et underskudsår. Underskuddene vil være som en møllesten rundt om halsen på hoteller og restauranter flere år frem, hvis ikke vi gør noget.

Dansk Erhvervs medlemsundersøgelse fra januar 2021 viser, at hver tiende virksomhed ud af i alt 1.193 adspurgte vurderer sig selv til at være i risiko for at måtte lukke inden for de næste tre måneder. Inden for oplevelsesindustrien vurderer hele 25 procent, at de enten er i »meget stor risiko« eller »noget risiko« for afvikling inden for tre måneder.

Konkurrenceforvridende moms. Turismen var før pandemien globe væksterhverv, og konkurrencen fra især nabolandene i Europa er behård.

Når en gæst overnatter på et hotel eller besøger en restaurant er momsen 25 pct. i Danmark. I Tyskland er momsen på hoteller 7 pct. og på restauranter 19 pct. I Sverige er momsen 12 pct. på både hoteller og restauranter. Det høje danske momsniveau er stærkt konkurrenceforvridende. Danmark er sammen med Norge de eneste lande i Europa med flad, høj moms på restaurantbesøg på 25 pct.

Restaurationsbranchen og dermed også hoteller og konferencer har i mange år lidt under en særegen dansk regel der betyder, at erhvervsmæssig bespisning på restauranter kun kan afløftes med 25 pct. af momsen. Dvs. at trefjerdele af momsregningen fra et restaurationsbesøg ikke kan modregnes i momsindtægter. Det er en omkostning, der rammer på virksomheders bundlinje og får dem til at fravælge restauranter og konferencer i Danmark. Reglen gælder nemlig kun for virksomheder (danske som udenlandske, der spiser i Danmark). Hvis man vælger at lægge sin konferencen eller forretningsmiddag i Flensborg eller Malmø, så er det med fuldt fradrag.

For erhvervsturisme og arrangører af internationale møder, events og kongresser er momsniveauet og mulighederne for fradrag afgørende. Og momsniveauet på hoteller og restauranter er afgørende for øvrige aktører i turismens værdikæde i bl.a. fly- og busselskaber, konferencестeder, spillesteder og attraktioner.

⁴ Kilde: Dansk Erhverv på baggrund af Danmarks Statistik

⁵ Kilde: Kortomsætningen 0,9 pct. lavere end sidste år, Nationalbanken

Lange udsigter til normalisering. I den føromtalte medlemsundersøgelse fra Dansk Erhverv fremgår det, at knap 52 pct. af virksomhederne inden for oplevelseserhvervene, der primært tæller hotel- og restaurationsbranchen, først forventer en normalisering af omsætningen i løbet af 2022. Hertil forventer 11 pct. først en normalisering i løbet af 2023 og knap 4 pct. forventer slet ikke en normalisering af omsætningen frem mod 2025.

Medlemsundersøgelsen afslører også regionale forskelle i virksomhedernes forventninger. Særligt virksomhederne i hovedstaden ser mere forsigtigt på vækstudsigterne. Omkring 30 pct. af virksomhederne i Region Hovedstaden forventer først en normalisering af omsætningen i løbet af 2022 eller senere.

Der er da heller ingen tvivl om, at nedlukningen har ramt hovedstaden særligt hårdt. Omkring 40 pct. af det samlede jobtab i 2020 har fundet sted i København⁶.

De regionale job- og omsætningstab i hovedstaden vil påvirke genopretningen af økonomien i hele samfundet. Hovedstaden er et økonomisk knudepunkt, der har stor betydning for den samlede økonomiske udvikling i resten af Danmark.

Hvis væksten i Københavns by og omegn eksempelvis bliver halveret, skal væksten i resten af landet tilsvarende øges med knap 40 pct. for at fastholde en uændret økonomisk vækst i dansk økonomi. Det illustrerer, at det stiller store krav til væksten i resten af Danmark, hvis væksten i og omkring København kommer humpende ud på den anden side, når restriktionerne lempes⁷.

Brug for målrettede tiltag

Regeringen har – sammen med flertal i Folketinget, KL og DR samt arbejdsmarkedets parter – indgået flere fremadskuende aftaler, som led i genopretningen af dansk økonomi. Initiativerne skal sikre investeringer i almene boliger, løfte de kommunale og regionale anlægsinvesteringer samt sætte gang i grønne investeringer i energi, industri og affald. Samlet beløber regeringens tiltag sig til mere end 24 mia. kr. De gennemførte initiativer er primært rettet mod anlæg- bolig- og øvrige offentlige investeringer, der hovedsageligt gavner håndværkerfagene og produktionssektoren.

På baggrund af ovenstående opfordrer Dansk Erhverv til, at regeringen og Folketinget hurtigst muligt påbegynder et arbejde med fremsynede og målrettede tiltag, der kan sikre bedre betingelser for, at turisme, hotel- og restaurationsbranchen kan rejse sig, når restriktionerne igen tillader det.

Dansk Erhvervs konkrete forslag

Dansk Erhverv foreslår en række initiativer, der kan være med til at skabe mere aktivitet i turisterhvervene, straks restriktionerne tillader det.

Forslag, der skal nedbringe underskud hurtigere efter krisen

- **Fjern begrænsningen på underskudsfremførsel**
Virksomhederne vil under coronakrisen opbygge store underskud, der i de kommende år risikerer at tynde dem. Som udgangspunkt kan underskud fremføres ubegrænset, men der er grænser for hvor meget, der kan modregnes i et enkelt år. Denne begrænsning gør, at krisen vil tynde hoteller og restauranter i længere tid end nødvendigt. Begrænsningen er u hensigtsmæssig eftersom man ved at lade virksomhederne modregne de opbyggede underskud kan sikre, at der går færre år, før der igen er overskud, som kan bruges til investeringer.

Dansk Erhverv foreslår derfor permanent at fjerne den beløbsmæssige begrænsning på brug af fremførte underskud, der findes i lovgivningen i dag.

Muligheden var også tidligere gældende i Danmark, og den kendes fra flere andre lande som Sverige og Norge. Her og nu vil ophævelsen gavne alle virksomheder.

⁶ Kilde: Dansk Erhverv på baggrund af Danmarks Statistik

⁷ Kilde: Forsinket genopretning i København kan ramme hele landet, Dansk Erhverv

- **Modregning af 2020 og 2021 i 2018 og 2019**

For en lang række virksomheder indenfor turismebranchen var årene op til krisen gode år, hvor der blev betalt meget i selskabsskat til staten. I 2020 og 2021 må det desværre forventes, at mange virksomheder får underskud.

Underskuddet kan fremføres til modregning i kommende år, men kan ikke modregnes i tidligere års skattebetaling. I flere andre lande har man permanent en mulighed for at føre underskud tilbage – herunder bl.a. Tyskland og Frankrig.

Dansk Erhverv foreslår som et særligt krisetiltag, at man i årene 2020-21 kan underskudsmodregne i årene 2018-19, sådan at opbyggede underskud i 2020 hurtigt kan komme væk og virksomhederne kan komme fuldt tilbage efter krisen.

Forslaget skønnes at medføre et provenutab på et mindre beløb, da forslaget i overvejende grad er udtryk for en udskydelse af beskatning.

Forslag, der skal understøtte erhvervet

- **Fuld momsafløftning for virksomheders restaurantbesøg**

Restauranter er grundet restriktioner og nedlukning ramt hårdt på deres omsætning. Alle restauranter med siddepladser blev lukket ved påbud i marts og igen før jul, og mange har mistet store dele eller hele deres omsætning. Ved at give virksomheder fuld momsafløftning ved restaurantbesøg – og ligestille Danmark med stort set alle andre lande, der har den lignende ordning, kan vi være med til at øge efterspørgslen på restauranterne, når Danmark åbner op igen.

Forslaget forventes at koste 3,4 mia. kr. efter adfærd og tilbageløb. Alternativet til fuld momsafløftning kan dog også være at hæve afløftningsgraden fra 25 til 50 pct.

- **Halvering af momsen for hotel- og restauration i et år**

En lang række EU-lande har indført midlertidig sænkelse af momsen for hoteller og restauranter. I lyset af hvor hårdt presset branchen er, bør vi i Danmark indføre en midlertidig halvering af momsen for hoteller og restauranter. Halveringen skal være kortvarig – f.eks. 1 år, som man ser det i andre EU-lande. Den kortvarige halvering skal times, så den først bliver indført, når verden igen åbner sig for rejser. I Dansk Erhverv forestiller vi os for nuværende, at halveringen kan gennemføres fra 1. juli 2021 til 30. juni 2022.

En halvering af momsen for hoteller og restauranter vil koste 6,8 mia. kr. efter adfærd og tilbageløb.

- **Danmarks markedsandele af internationale møder, kongresser og sportsevents skal øges**

Danmark har i en årrække haft en styrkeposition på eventområdet. København har de seneste 20 år været blandt de største møde- og konferencebyer i verden. Også Aalborg, Aarhus og Aalborg er at finde på listerne, og har en betydelig kongresforretning drevet af lokale styrkepositioner og forskningsmiljøer på universiteterne.

Også på sportseventområdet har Danmark særligt de seneste år har været vært for betydeligt flere internationale mesterskaber end Danmarks størrelse og indflydelse i de internationale idrætsorganisationer burde tilsige. Dette bredt i landet med EM og VM-håndbold, VM i ishockey og Giro d'Italia-etaper. I den nære fremtid er der EM-fodbold og Tour de France Grand Départ i kalenderen.

Baggrunden er dels effektiv logistik (lufthavne, metro m.v.), dels styrker inden for sikkerhed, logistik, IT og venue-området. Disse styrker blev tydeliggjort, da Danmark med kort varsel overtog det fulde værtskab af EM i damehåndbold i december 2020 og ved genåbningen af superligaen i maj-juni 2020, hvor Danmark på baggrund af protokoller udviklet af Divisionsforeningen, sundhedsmæssigt forsvarligt gennemførte superligakampe med flere tusinde tilskuere.

Danmark bør udnytte denne position til at vinde markedsandele efter corona-pandemien.

Konferencer og internationale møder skal genvindes og fastholdes.

Dansk Erhverv foreslår, at der afsættes midler til at tiltrække international møde- og kongresturisme efter pandemien. Midlerne skal bl.a. kompensere for erhvervets reducerede bidrag til arbejdet som følge af manglende likviditet, herunder til investering i destinationselskabernes budarbejde m.v.

Vi foreslår desuden midler i regi af Sport Event Danmark til det langsigtede arbejde med at tiltrække store sportsevents til afvikling i fremtiden og til et kortsigtet arbejde med at udvikle nye formater for sportsevents.

Forslag, der skal sikre generel strukturforbedring

- **Håndhævelse af fair konkurrence med Airbnb**

Gæster der benytter Airbnb yder et positivt bidrag til samfundsøkonomien. Men samtidig udfordrer Airbnbs forretningsmodel rammene for fair konkurrence. Begge forhold danner baggrund for lovgivningen på området, men håndhævelsen er udfordret.

Erhvervsstyrelsen og kommunerne skal holde øje med, at grænserne for privat korttidsudlejning overholdes. Men myndighederne får kun indberettet udlejernes indtægter, og ikke hvor mange dage boligerne udlejes. Dansk Erhverv ønsker, at private udlejere får pligt til at indberette antallet af udlejningsdage, og at loftet for udlejning af private boliger også omfatter enkeltværelser.

I forbindelse med lovens vedtagelse blev det besluttet, at den skal evalueres i 2022. Dansk Erhverv ønsker evaluering og håndhævelse med det samme. Konkret har Dansk Erhverv foreslået, at corona-krisen bør danne baggrund for evaluering af Airbnbs effekter for boligmarkederne i de større byer. Endelig foreslår Dansk Erhverv, at skattemyndighederne afsætter tilstrækkelige ressourcer til at håndhæve lovgivningen.

- **Vi ønsker at opgør med bookingportalernes pris-paritets-klausuler**

Corona-krisen har synliggjort, at de internationale bookingportaler er i besiddelse af en dominerende markedsposition, som de også under krisen har gjort brug af til skade for hotellerne.

Det er ikke overraskende, da Konkurrence- og forbrugerstyrelsen i 2019 offentliggjorde en rapport, der dokumenterede både markedsdominans og duopoltilstand på markedet for onlinebooking samt uigennemsigthed og kritisable virkemidler for forbrugerne.

Dansk Erhverv mener, at duopolet på markedet begrænser konkurrencen. Samtidig medfører portalernes insisteren på de såkaldte snævre prisklausuler, som dikterer hotellernes prisfastsættelse, at konkurrencen begrænses til skade for såvel hoteller som forbrugere.

Dansk Erhverv ønsker på den baggrund, at Konkurrence- og forbrugerstyrelsen prioriterer en ny, gennemgribende analyse af markedssituationen på hotelbookingområdet.

Finansiering

De fleste af forslagene er af midlertidig karakter. Dansk Erhverv foreslår, at man finder finansiering ved de allerede afsatte midler til kompensationsordningen for faste omkostninger. Der er afsat cirka 70 mia. kroner, hvoraf kun cirka 9 mia. kroner er blevet udbetalt.